REKLAMA

REKLAMA

Především zážitek. Přesýpací hodiny v Brně

BARBORA VORÁČKOVÁ, 15.10.2015 10:54

1 2 NÁSLEDUJÍCÍ ›

EDMUNDAS KULIKAUSKAS JUSTĖ JANULYTĖ MORAVSKÝ PODZIM BRNO ONUTĖ ŠVABAUSKAITĖ POVILAS JACUNSKAS RŪTA TAMUTYTĖ

Jeden z posledních festivalových večerů letošní moravskopodzimní úrody znamenal rovněž doslovné naplnění programové koncepce tohoto ročníku. Pro *Sandglasses*, výjimečný multimediální počin mladé litevské skladatelky Justė Janulytė, byl zvolen rovněž výjimečný prostor brněnského Sono Centra, jenž svým uzpůsobením podpořil rozmanitost díla a uspokojil jeho náročné realizační požadavky. Autorka se svým týmem složeným z litevských a italských umělců vytvořila koncept pracující s akustickým zvukem violoncell (členové **Gaida Ensemble**), živou elektronikou (**Michele Tadini, Antonello Raggi**), videem (**Luca Scarzella**, **Michele Innocente**), světelným designem (**Eugenijus Sabaliauskas, Vilius Vilutis**) a tylovou instalací. Na besedě, jež se uskutečnila bezprostředně před performancí, Janulytė upozornila na problém definice svého díla, a sama jej označila především za zážitek.

REKLAMA

NEJČTENĚJŠÍ ČLÁNKY

1. Rozhodněte o nejlepším zpěvákovi uplynulé operní sezony
2. Českobudějovický operní soubor uvedl Lehárovu Zemi úsměvů
3. Špačkovi v Rusku celníci konečně vrátili jeho vzácné housle. Musí ale zaplatit pokutu
4. Operní kukátko (10)
5. První bílý Otello v Met s řadou výhrad, hlavně k režii
6. Učitel tělocviku, který to dotáhl až na Krále vysokého cé. Před 80 lety se narodil Luciano Pavarotti

REKLAMA

Justė Janulytė – Moravský podzim 2015 (foto Petr Francán)

Nutno podotknout, že tento výsostně multimediální projekt se skutečně jakémukoli druhovému škatulkování vzpírá, a ve výsledku se skladatelčino označení ukázalo jako nejpřesnější.

Pokud bychom si chtěli tento zážitek zařadit do širšího kontextu (z hlediska čistě hudebního), nejstabilnějším odrazovým můstkem by byl pravděpodobně zvukový minimalismus Philla Niblocka. Dlouhé zvukové plochy odehrávající se (ať už zdánlivě, či reálně) beze změny, vytvářejí pomalu plynoucí tok čistého znění. Společné je jim i asketické pojetí performance, kdy nejde o předvedení dokonalé techniky interpreta či jeho výrazového rejstříku; oni se totiž stávají „pouze" jakýmisi prostředníky pro předání ideové báze díla. Na tomto místě je třeba obrátit se s otázkou na titul projektu, který v překladu znamená *Přesýpací hodiny*. Problematika času byla totiž hnací silou celé performance.

Scéna se skládala ze čtyř válcovitých objektů s mírným rozšířením na obou koncích, implikujícím tvar přesýpacích hodin, v jejichž útrobách se nacházeli čtyři violoncellisté. Díky tomu, že všichni byli ukryti v těchto tylových instalacích, na nichž bylo navíc promítáno video či světelné efekty, jejich „identita" zůstávala prakticky skryta, a byla vlastně nedůležitá.

Přesýpací hodiny – Moravský podzim 2015 (foto Petr Francán)

To se potvrdilo ve chvíli, kdy se na všech válcích objevila totožná postava cellistky z videozáznamu. Ani pozorný poslech hudební složky nezaručoval odlišení jednotlivých hráčů: jejich úkolem totiž bylo stát se součástí polytempového kánonu. Ten symbolizoval původní představu a tázání autorky, tedy co by se stalo, kdyby se souběžně spustilo vícero přesýpacích hodin, každé z nich by přitom začaly „odsypávat" čas v jiném momentě. Violoncella, sledující tuto prvotní ideu, započala svůj předepsaný tónový sestup každé v jinou chvíli. Zvuk linoucí se z vnitřku „hodin" byl nahráván a následně živě elektronicky zapracováván do akustického zvuku v reálném čase. Tím došlo jednak k ještě hlubšímu narušení jakési hráčské identity interpretů (neboť výsledný zvuk byl vlastně mixem již odehraného a zároveň právě znějícího), jednak k vytvoření silné zvukové masy. Ta v průběhu velice nenápadně směřovala k dynamickému vrcholu, v němž se ze sálu stala doslova vibrující substance, jíž jsme se stali všichni součástí. Tato gradace od téměř absolutního ticha k reproduktory umocněnému, celou místností rezonujícímu fortissimu a zase nazpět, byla jediným náznakem jakési formy v průběhu celého dění.

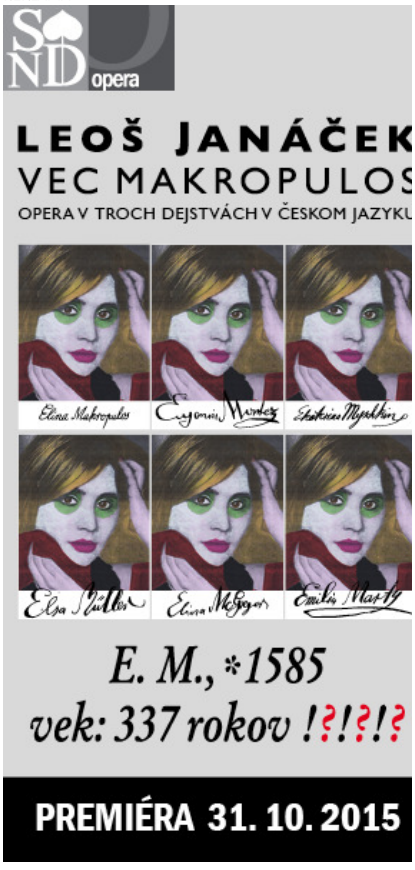
VÝROČÍ

britský varhaník a skladatel (kolem 1490 – 18. 10. 1545)

John Taverner

REKLAMA

NEJNOVĚJŠÍ KOMENTÁŘE

Lulu: Jsem přesvědčen o tom, že by jistě čtenáře zajímalo, jakého mají tyto operní kritiky...

Lulu: Asi stojí za to přečíst si na web blogu theviolinchannel.com článek, kde popisuje J.Špaček...

Pametnik: V Liberci se hrály v roce 1958 Námluvy Pelopovy a v roce 1983...

Přesýpací hodiny – Moravský podzim 2015 (foto Petr Francán)

Dojem neviditelného, ale nikdy se nezastavujícího pohybu umocňovaly videoprojekce, jež se analogicky se zvukem měnily ve velmi pomalém tempu. Nebýt proměňujících se barev či mihotavého pohybu materií, obměny vizuálna by byly nesnadno rozpoznatelné. Dalo by se říci, že každou probíhající změnu – zejména tu zvukovou – si účastník uvědomil až ve chvíli, kdy byla dokonána. Přechody mezi nimi byly natolik subtilní, že zdánlivě probíhaly jen jakoby mimochodem, neslyšně, nepozorovaně. Zvukově dominujícím aspektem byla jednoznačně barva, jejíž hutnost a tenze vycházely z kompoziční metody autorky, kterou označuje pojmem monochromní. Vyplývá konkrétně ze zvukových možností tělesa složeného ze stejných nástrojů, případně z nástrojů příslušících k jedné skupině (například smyčců).

Přesýpací hodiny – Moravský podzim 2015 (foto Petr Francán)

Je-li hudba jako taková svrchovaně temporálním uměním, poskytujícím posluchači časový úsek naplněný estetismem různého typu, pak zážitek, jejž poskytuje Justé Janulyté svým posluchačům, můžeme charakterizovat doslova jako „dar času“. Před člověkem jako by se rozprostřela jiná dimenze, ta, již se mu podařilo vytěsnit, a odhalila svou přirozenou dokonalost a zároveň neústupnost. V takovéto situaci je překvapený posluchač donucen se zastavit a zaposlouchat do zdánlivě nehybného zvukového toku, který ale bez ustání plyne dál a zpět se nikdy nevrátí (stejně jako čas samotný). Po skončení není zcela jasné, zda uplynulo dvacet minut, hodina, či celá věčnost. „Hodiny“ se ponoří do tmy, z níž na počátku vzešly, a rovněž zvuk se vytratí do ticha, z něhož se zrodil. Člověk zůstane sám, obnažen, vědom si konečnosti celého vesmíru a zároveň nemožnosti lapit chvíli, která právě uplynula. Zůstane sám se sebou a s vědomím, že vše je v neustálém pohybu.

HonzaB: Děkuji za velmi zajímavý článek. Vůči operám Zdeňka Fibicha máme podle mě velký dluh....

Opera Plus: Dobré dopoledne, překlep jsme již opravili, děkujeme za upozornění.

Sarah: Dobrý den, máte chybu v textu: Premiéra opery (28. dubna 1965) přesahovala kulturní rámec. Bylo to...

jaja: Lidi vazme si Schengenu. Ja mam z ruske celnice take velmi neprijemne zazitky, kdy...

Lulu: Takže informace ,že čeká na dokument, potvrzující hudebníkovo právo nástroj používat je irelevantní. Když...

REKLAMA

ZAUJALO NÁS

Prodeje vinylů stoupají i v Německu

Netradiční hudba s pomocí laseru

O soukromé konzervatoři Zádielska v Bratislavě

SOUTĚŽE

Výherci soutěží

20.11. Martinů: Tři přání (Ostrava)

30.10. Klavírní festival R. Firkušného

REKLAMA

VÝBĚR Z UDÁLOSTÍ

Týdeník Rozhlas

Český rozhlas Vltava

Přesýpací hodiny – Moravský podzim 2015 (foto Petr Francán)

Hodnocení autorky recenze: 100 %

Sdílet 64 Tweet 5

1 2 NÁSLEDUJÍCÍ ›

HODNOCENÍ

Vaše hodnocení - Přesýpací hodiny -Gaida Ensemble (Moravský podzim 14.10.2015)

SOUVISEJÍCÍ ČLÁNKY

Moravský podzim skončil. Ovacemi i příslibem do budoucna

Hudebníci vs. literáti za klavírem

Dechberoucí zážitek. Estonský sbor ve fantastické formě

Týden s hudbou (128)

Rozverný i dojímavý Harlekýn Karla Dohnala

Messiaenův klavírní monument v Brně

NAPSAT KOMENTÁŘ

Pro přidání komentáře musíte být přihlášeni.

Janáčkovo divadlo Brno

REKLAMA

REKLAMA

diskuze

Zásady nakládání s osobními údaji uživatelů služeb

Mapa stránek

Spolupracujte s námi

Autoři článků

soubory - orchestry - festivaly

Opera Plus
10.179 To se mi líbí

Tato stránka se mi líbí

Sdílet

Buďte první mezi svými přáteli, kterým se to líbí